

Nieuws- barometer

Waar of niet waar?

In deze slides kom je te weten of de 10 nieuwsverhalen uit de Nieuwsbarometer survey waar of niet waar zijn. Je krijgt ook tips over hoe je de valse nieuwsberichten kon herkennen.

DE OPLOSSINGEN

Jullie kregen elk vijf van deze tien berichten te zien.
Maar klopten deze?

Bericht: terroristen mee geëvacueerd uit Afghanistan

Are some terrorists getting a free ride out of Afghanistan?

9:07am · 25 Aug 2021 · Twitter Web App

39 Replies 73 Retweets 194 Likes

Niet waar

Deze foto is gefabriceerd (gephotoshopt).

Hoe kon je dit weten?

- Ongeloofwaardig dat wapens zo openlijk gedragen zouden worden
  - Too good too be true? → Vaak niet waar
- RT is Russia Today, een satirische nieuwswebsite
- (Zéér) kleine vermelding ('Note: Photoshopped image')
  - Let op: gefotoshopte afbeelding)

Deze tweet is intussen verwijderd, maar circuleert nog steeds.

geerd uit Afghanistan

wapens zo openlijk gedragen zouden worden
true? → Vaak niet waar
satirische nieuwswebsite
erd

Bericht: Vermiste dronken man helpt urenlang zoeken naar zichzelf

DeMorgen.

Nieuws Turkije

'Vermiste' dronken man helpt urenlang zoeken naar zichzelf

Foto ter illustratie. Beeld Getty Images/iStockphoto

Waar

Hoe kon je dit weten?

- De Morgen is een betrouwbare nieuwsbron.
- Hoewel het bericht onwaarschijnlijk klinkt, klopt het wel.

Een dronken man in Turkije heeft deze week urenlang naar zichzelf gezocht, nadat bezorgde vrienden hem als vermist hadden opgegeven. De man sloot per ongeluk aan bij zijn eigen zoekactie, tot hij besepte naar wie men op zoek was.

Bericht: Gevaccineerden 27 keer meer kans op covidklachten dan niet-gevaccineerden

de wulf christian
@chrisenfran

Als antwoord op @famposes @mislukt12345 en @Solveetcoagul12

Studie: geprikte patiënten hebben 27 keer meer kans op covidklachten dan ongeprikten zo hebben Israëliische wetenschappers ontdekt. Zij keken naar de medische gegevens van tienduizenden Israëliërs die besmet raakten met corona.

ninefornews.nl

Studie: geprikte patiënten hebben 27 keer meer kans op covidklachten dan ong...
Mensen hadden na een natuurlijke besmetting veel minder kans om opnieuw besmet te raken dan patiënten die volledig gevaccineerd waren.

8:59 a.m. · 12 sep. 2021 · Twitter Web App

Niet waar

Verkeerde conclusie, want (twijfelachtige) studie vergelijkt mensen na natuurlijke besmetting met niet-besmette, gevaccineerde personen.

Hoe kon je dit weten?

- Persoon verwijst naar 'ninefornews.nl' als bron, dit is geen als professionele nieuwsmedia

NineForNews is een site die complottheorieën verspreidt door *“mensen te informeren over bovenstaande controversiële zaken stellen we iedereen in staat een onafhankelijk beeld te vormen van wat er in jouw en onze wereld gebeurt”*.

Artikel ook op andere complotsites, zoals Artsen voor Vrijheid, verschenen.

Bericht: Bij elk gebruik van deze Instagramsticker bij een huisdierfoto plant bedrijf Plant A Tree Co. een boom

Niet waar

Plant A Tree Co. lanceerde de sticker als bewustmakingsactie, maar ging viraal.

Hoe kon je dit weten?

- Moeilijk te checken, bedrijf postte dat stickeractie uit de hand liep

De actie maakte gebruik van de add yours-sticker. Dat is een nieuwe functie op Instagram waarbij je zelf een foto toevoegt aan een stroom van andere foto's. Zo is het dus heel simpel om mee te doen aan een hype. Dit bericht werd gecheckt door [@nws.nws.nws](https://www.instagram.com/nws.nws.nws/).

Bedrijf zegt nu wel geld in te zamelen om belofte waar te maken.

Bericht: Marilyn Manson is afgelopen jaren extreem verouderd in zijn gezicht

Marilyn Manson has become the auntie that always asks when are you going to settle down and have children.

Niet waar

Deze foto is nep, gemaakt met verouderingssoftware.

Hoe kon je dit weten?

- De foto toont een extreem verouderde Marilyn Manson, bijna onwaarschijnlijk
- Bijschrift toont aan dat het bericht grappig bedoeld was.

Deze foto is nep, gemaakt met verouderingssoftware.

Bericht: Komiek Philippe Geubels rijk geworden door bitcoins

SPECIALE BERICHTGEVING: De meest recente investering van Philippe Geubels verbaast experts en maakt grote banken doodsbang

Belgen verdienen al miljoenen euro's vanuit huis door gebruik te maken van deze maas in de wet om rijk te worden. Maar is het legaal?

Philippe Geubels onthult nieuwe geheime investering die honderden mensen in België erg rijk maakt

Niet waar

Nepreclame voor goedgebouwde beleggers misbruiken bv's.

Hoe kon je dit weten?

- Ziet er uit als nieuws, maar verhaal is compleet verzonnen.
- Doet al even de ronde, ook versies met bekende figuren als Marc Coucke, Gert Verhulst of Vincent Kompany

Dit is een voorbeeld van **nepnieuws** gemaakt om winst te maken. Cryptofraude verspreidt zich razendsnel over het internet.

Bericht: Energiedrankjes binnenkort verboden voor jongeren onder 18 jaar.

Niet waar

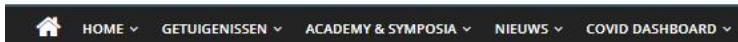
De Hoge Gezondheidsraad raadt jongeren af om energiedrank te drinken, maar er is geen verbod om ze te verkopen aan jongeren onder de 18 jaar.

Hoe kon je dit weten?

- Bericht komt van niet-professionele media
- Campagne om werk te maken van verbod
- Bericht komt van Instagramkanaal [nws.nws.nws](#) dat aangeeft dat het bericht niet klopt

Dit bericht is een factcheck van [@nws.nws.nws](#). Het Instagramkanaal brengt nieuws op maat van jongeren. De journalisten checken ook berichten waar ze vaak vragen over ontvangen.

Bericht: Het coronavaccin verandert de menstruatiecyclus.

Nieuws Vaccin

Zwaardere menstruatie als bijwerking van het COVID-19-vaccin?

20 april 2021 0 reacties

Katharine Lee uit de VS kreeg haar COVID-19 vaccinatie op dezelfde dag als haar vriendin. Ze vergeleken hun aantekeningen omdat ze benieuwd waren wat de bijwerkingen zouden zijn.

<https://www.today.com/health/can-covid-vaccines-impact-periods-experts-discuss-t214499>

Lee, een onderzoeker in de Division of Public Health Sciences aan de Washington University in St. Louis, zegt dat ze allebei één symptoom gemeen hadden: ze werden allebei ongesteld kort na vaccinatie.

“

“Het was geen symptoom dat op de lijst stond,” zegt ze. “Ik verwachtte dat mijn arm pijnlijk zou zijn, of dat ik misschien koorts of hoofdpijn zou hebben, maar dit stond gewoon niet op de lijst.”

Niet waar

Geen bewijs dat coronavaccin leidt tot korte menstruatieverandering tot nu toe, sowieso ongevaarlijk.

Hoe kon je dit weten?

- Artsen voor Vrijheid is onbetrouwbare bron voor wetenschappelijk nieuws.

Artsen Voor Vrijheid is een site die openlijk corona en bijhorende maatregelen in vraag stellen. Hoewel kritische vragen geen probleem zijn, is het actief promoten van coronaskepticisme of antivaccinatiestrategieën een bron van misleidende of foute informatie. Ze maken ook fouten, zoals nietsvermoedende artsen ophijzen als sympathisanten van Arsten Voor Vrijheid.

Bericht: Taliban hangen iemand aan helikopter

Niet waar

Beelden zijn echt, maar man werd niet opgehangen aan helikopter.

Hoe kon je dit weten?

- 'Joods.nl Nieuws' verdachte auteur van zo'n claim
- Verver weinig info te zien

Andere videobeelden tonen dat man nog leeft + harnas aan heeft. Volgens Afghaanse persagentschap hing man uit helikopter om vlag aan hoge paal te herstellen.

Bericht: "Gevaarlijk dier blijkt croissant te zijn."

Het 'gevaarlijke' beest. © Société de protection des animaux de Cracovie

Gevaarlijk mysterieus beest in boom blijkt croissant te zijn

Een Poolse dierenhulporganisatie kreeg deze week een mysterieuze oproep binnen, over een vreemd beest dat in een boom op de loer zou liggen. "Mensen openen hun ramen niet meer, omdat ze bang zijn dat het hun huis binnensluispt", meldde een panikerende beller. Uiteindelijk bleek het gevaarlijke dier een onsmakelijke croissant te zijn.

GHO 15-04-21, 15:18 Laatste update: 15-04-21, 15:22 Bron: BBC, AFP

Waar

Hoe kon je dit weten?

- HLN.be is een betrouwbare nieuwsbron.
- Journalisten hebben het verhaal gecheckt voor ze het verspreidden.

Een Poolse dierenhulporganisatie kreeg eerder dit jaar een mysterieuze oproep binnen, over een vreemd beest dat in een boom op de loer zou liggen. "Mensen openen hun ramen niet meer, omdat ze bang zijn dat het hun huis binnensluispt", meldde een panikerende beller. Uiteindelijk bleek het gevaarlijke dier een onsmakelijke croissant te zijn.

FAKE NEWS? EN DAN?

Fake news? En dan?

- Nood aan juiste informatie
- Nepnieuws niet nieuw, maar belangrijker door sociale media
  - Valse nieuwsberichten worden sneller verspreid
  - Geen controle op wie bericht maakt/deelt via sociale media

Fake news? En dan?

- Nepnieuwsverspreiders willen:
  1. aandacht trekken van lezers om er zo **geld mee te verdienen**
  2. onze **politieke voorkeur beïnvloeden**
  3. andere personen in **slecht daglicht** stellen

Fake news? En dan?

- Kenmerken van 'echt' nepnieuws:
  1. bevat **geen waarheidsgetrouwe informatie**
  2. **met opzet** gemaakt en verspreid om ons **te misleiden**
  3. gemaakt/verspreid **met specifieke redenen** zoals politieke stemmen winnen of geld verdienen

**NEP
NIEUWS**

A man with short brown hair, wearing a light blue button-down shirt, stands against a blue background with his hands clasped in front of him.

**WAT IS
NEPNIEUWS
BRAM
VANDEPUTTE**

MEER WETEN?

Lespakket EDUbox (voor klassen of leerlingen)

Workshop op maat

EDUbox Nepnieuws

- Samenwerking met VRT, Mediawijs, imec, en Arteveldehogeschool
- Doel: stap voor stap kom je alles te weten over nepnieuws
  - Wat is nepnieuws?
  - Hoe kan je het herkennen?
  - Welke soorten zijn er?
  - Wie lanceert het en met welke bedoeling?

